

Zpřísnění podmínek pro ekozemědělce

Návrh Programu rozvoje venkova pro období 2014 až 2020 (PRV 14+) už nyní počítá s tím, že dojde k likvidaci čtvrtiny ekologicky obhospodařovaných ploch. A to i přesto, že Akční plán pro ekologické zemědělství, který vláda přijala v roce 2010, plánoval jejich zvýšení na 15 procent z celkové zemědělské půdy v České republice.

Pokud chtějí čeští ekologičtí zemědělci čerpat podporu, musí na pastvinách od příštího roku chovat víc krav, koz a ovcí než konvenční zemědělci. Svá stáda mají navíc zvětšit o sto procent během půl roku. Povinnost intenzifikace a s tím související zhoršování podmínek pro welfare a další zvyšování byrokracie obsažené v návrhu komplikují rozvoj ekologického hospodaření a jsou v přímém rozporu s dlouhodobou zemědělskou strategií Evropské unie i dosažitelným směřováním zemědělství u nás.

Zemědělská politika EU dlouhodobě podporuje rozvoj malých rodinných farem a s tím související diverzifikaci zemědělských činností a šetrné metody hospodaření. Česká republika se potýká se snižujícími se stavy dobytka a vyčerpáváním a likvidací půdy. Namísto toho, aby byla v PRV 14+ podpořena ochrana půdy na orné půdě, která je u nás největším zdrojem eroze, dochází paradoxně k výraznému zpřísnění podmínek pro ekologické zemědělce v produkčně znevýhodněných podhorských a horských oblastech. Produk-

ční nastavení environmentálních a ekologických plateb, které mají z principu podporovat extenzifikaci a šetrné hospodaření ve vztahu ke krajině, půdě a zvířatům, svědčí o zásadním nepochopení těchto principů.

Co přinese ekozemědělcům PRV 14+, pokud zůstane bez výrazných změn:

1. Povinné zvýšení minimálního počtu dobytčích jednotek o sto procent – Aby mohl čerpat podporu, bude muset od příštího roku český ekozemědělec na travních porostech zvýšit minimální zatížení z 0,2 na 0,4 dobytčí jednotky (VDJ) na hektar. Podmínka sto procentního navýšení se vztahuje pouze na ekologické zemědělce, u konvenčních je požadavek navýšení pouze na 0,3 VDJ v rámci agroenvironmentálně klimatických opatření.

2. Nutné investice – Většina ekologických farem se nachází v oblastech se ztíženou zemědělskou činností (marginální podhorské a horské oblasti). Zvýšení počtu dobytčích jednotek představuje pro řadu malých ekofarek nutné další investice – ustájecí kapacity, skladové

kapacity pro krmivo, na hnůj atd. Řada z nich má přitom už nyní problém s nedostatkem orné půdy pro výrobu krmiv. Další navýšení intenzity, navíc v tak krátkém období, znamená, že ze systému ekologického zemědělství odejdou.

3. Nedostatek krmiva – Pokud dojde k zvýšení stavů dobytka, hrozí, že ekosedláci nebudou schopni pro svůj dobytek vyrobit dostatečné množství krmiva. Na rozdíl od konvenčních zemědělců jsou povinni zajišťovat svým kravám stálý přístup na pastviny a vyšší podíl zeleného krmiva. Nastává tak paradoxní situace: konvenční farmář má možnost hnojit NPK a získat tak z louky více hmoty, ekozemědělec, odkázaný pouze na statková hnojiva, však musí od příštího roku užít na stejné ploše více dobytka.

4. Nedostatek času zareagovat na změnu – Finální znění PRV 14+ bude oznámeno koncem roku. Pokud se chce ekozemědělec přihlásit k čerpání dotací, má na zdvojnásobení počtu skotu zhruba šest měsíců. To je pro řadu stávajících ekofarek, které nemohou dobytek běžně

doplňovat z konvenčních chovů, nerealizovatelné.

Nižší podpora

Nově navrhovaná podpora se na travních porostech snižuje z 89 na 80 eur na hektar. Původní výše platby 89 EUR/ha byla stanovena již roku 2008. Od té doby výrazně stoupla cena vstupů a ztráta příjmu a dodatečné náklady v souvislosti s ekologickým hospodařením na travních porostech v současné době činí 3139 Kč/ha ročně (což je o 491 Kč/ha ročně vyšší než současná podpora). Přesto je navrhovaná sazba ještě nižší než původní. A to za současné povinnosti zvýšení minimální intenzity VDJ o sto procent.

V ekologických sadech nebo zelenině se nově zavádí podmínka prokazování dosažené produkce, která se týká pouze(!) ekologických zemědělců. Požadavek zvýšení intenzity stromů na hektar v sadech s intenzivním režimem bude mít dopad na řadu ekosadařů, jejichž sady jsou vzrostlé a funkční. Pokud mezi stávající vzrostlé stromy nevsadí další, přijdou o ekologickou dotaci, kterou pobírají.

U kategorie krajinných sadů je nově podmínka zákaz produkce jiné zemědělské plodiny v prostoru meziřadí a příkmeného pásu. Například na Vysočině, kde se mezi stromy v meziřadí pěstuje zelenina, se jedná o osvědčený a tradiční způsob hospodaření.

Z předloženého dokumentu vyplývá, že při takto nastavených podmínkách ministerstvo počítá s poklesem výměry ekologicky obhospodařovaných ploch o 25 procent (pokles ze současných 475 431 ha na indikovaných 357 500 ha). To je zcela v rozporu s Akčním plánem ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 až 2015, přijatým vládou ČR dne 14. 12. 2010 pod č. j. 1227/10, ve kterém vláda deklarovala podporu ekologickému hospodaření a rozšíření ekologických ploch na 15 procent z celkové zemědělské půdy v zemi. Návrh popírá dlouhodobě deklarovanou strategii resortu a je ve zcela opačném gardu, než kterým směřuje Evropská unie.

Diskutabilní jsou i nová opatření pro podporu welfare hospodářských zvířat, zejména skotu

a prasat. Deklarovaným cílem těchto opatření má být motivovat chovatele k zajištění a rozvoji minimálních a nadstandardních podmínek v chovech zvířat. Všechna podopatření jsou však navržena pouze jako jednoleté závazky a požadavky většiny z nich nejdou nad rámec už dnes zákonem požadované běžné provozní praxe. Prospěch z jejich čerpání budou opět mít převážně velkokapacitní chovy.

Se současným znovuoživením podpor pro bioplynové stanice a zelenou naftu otevírá tak celý návrh PRV 14+ dveře dalšímu velkoplošnému pěstování kukuřice a řepky a odkazuje k podpoře velkých agrárních komplexů na úkor malých rodinných farem a podpory agro-envi opatření na péči o krajinu a půdu.

Domníváme se, že v České republice dochází k zásadní proměně dosavadní zemědělské politiky a výrazně se zvyšuje vliv velkoagrární lobby. Nové změny v PRV jsou jasně směřovány jako přilepšení k investicím velkých koncernů a ekologické zemědělství tu bohužel v tuto chvíli sžívá roli snadného obětího beránka. ■

Polní den na výzkumné stanici ČZU v Praze-Uhřetěvesi

V úterý 24. června proběhl tradiční polní den na výzkumné stanici katedry rostlinné výroby ČZU v Uhřetěvesi. Po přednáškách, na kterých se návštěvníci mohli seznámit s výsledky aktuálních grantových projektů, zaměřených na problematiku ekologického zemědělství, představil prof. Ing. Ivana Capouchová, CSc., a Ing. Petr Dvořák, Ph.D., z katedry rostlinné výroby Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze pokusné plochy. V odrudových pokusech, v rámci kterých se kromě jiného posuzuje vhodnost jednotlivých odrůd pro ekologické pěstování, mohli návštěvníci vidět třicet šest odrůd ozimé a jedenáct odrůd jarní pšenice, dvě odrůdy jarního a pět odrůd ozimého tritikale a šest odrůd žita. Vzhledem k tomu, že v letošním roce byl poměrně velký výskyt houbových chorob, projevil se na jednotlivých odrůdách

výrazné mezidruhové rozdíly v napadení bráničnatkou, hnedou skvrnitostí a rzí.

Součástí prohlídky byl i pokus, který je součástí projektu Bionet. Ten probíhá v ekologickém režimu na větším počtu stanovišť v různých půdně-klimatických podmínkách – kromě Uhřetěvesi jde o pokusná stanoviště VÚRV Praha v Ruzyni a v Humpolci, AF JU České Budějovice v Bemagru Malonty a VÚPT Troubsko u Brna. V rámci tohoto pokusu je hodnocen soubor šesti vybraných odrůd ozimé pšenice, z nichž některé (zahraniční) byly vyšlechtěny přímo pro podmínky ekologického pěstování.

Představení polních pokusů s obilninami završil pokus s minoritními druhy pšenice – jednozrnkou, dvouzrnkou, ozimou a jarní špaldou.

Druhou částí exkurze byla prohlídka různých technologií pěstování brambor, kde bylo možno

zhlédnout varianty mulčování s využíváním různých typů mulče (travní mulč, různé typy mulčovacích textilií a fólií, včetně biodegradabilních) a různé typy nakrývacích textilií a ochranných sítí na ochranu proti mandelince bramborové.

Pokusné pozemky výzkumné stanice v Praze-Uhřetěvesi mají celkovou rozlohu 18 ha, z toho šest hektarů je od roku 1994 v ekologickém režimu. Jde o vůbec nejstarší certifikovanou ekologickou pokusnou plochu v České republice. Polní pokusy, které zde probíhají, jsou zaměřeny zejména na ověřování vhodnosti odrůd obilnin, ale i brambor pro ekologické pěstování a optimalizaci jejich pěstebních technologií. Odborná veřejnost je o výsledcích těchto pokusů průběžně informována prostřednictvím odborného tisku, v rámci různých seminářů a polních dnů. ■

ČTPEZ na Našem poli

Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) se 10. a 11. června zúčastnila přehlídky Naše pole v Nabočanech. V silné sestavě vysokoškolských pedagogů, poradců, výrobců, prodejců a dalších našich členů jsme dva dny představovali, přesvědčovali a radili návštěvníkům, jak zdotat úskalí ekologické rostlinné produkce. Naše bio osvětová mise byla sice osamělým korábem na rozbouraném moři konvenčních vystavovatelů, nicméně v boji s jinovci jsme nezahodili flinty do žita a bojovali oba dva dny skoro až do horkého slunka západu a celkového vyčerpání posádky. Pomocí našich nejzákladnějších zbraní – pohanková palačinka, špaldová káva, rizoto z bulguru, krásné ženy a deset políček s jednozrnkou, dvouzrnkou, špaldou, pohankou a čirokem za stanem – jsme lákali zvědavé nic netušící návštěvníky do našeho rozpáleného infostanu plného praktických znalostí a přesvědčivých vědeckých argumentací.

Stánek České technologické platformy pro ekologické zemědělství na zemědělské výstavě Naše pole

A tam se na ně ze zákrytu vrhla dobře vycvičená jednotka vědců, ekoporaďců, agronomů a chemických analytiků a za použití názorných příkladů, ekonomických grafů a pod pohružkou ekologických katastrof a světového hladu je donutila složit přísahu s rukou na srdci a prsty ztýčenými: Už nikdy neřeknu, že ekozemědělci stříkají v noci! Tak přísahám! S palačinkou a víztou Svazu ekologických zemědělců v ruce propustili jsme pak šťastného konvertitu ven z naší informační bárky zpět na širé moře plné hnojiv a vysokých výnosů, aby v budoucnu nadále jinými již očima pozoroval víkol svět.

Osvětové akce se zúčastnili zástupci České zemědělské univer-

zity, Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity, Ústavu analýzy potravin a výživy VŠCHT, ÚKZÚZ, PRO-BIO obchodní společnosti, Svazu PRO-BIO, odbytové organizace PRODEJ BIO, Bioinstitutu a Agro Bio Rokycany.

Zážitek to byl nevšední a příjemný a děkujeme vydavatelství Profi Press za jeho zprostředkování. Napřesrok zase na viděnou!

Stránku připravila Kateřina Čapounová ČTPEZ ve spolupráci se Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a ČZU

POZVÁNKA 16. 7. 2014

Výzkumný ústav pícninářský, spol. s r. o., Troubsko a Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství vás zvou na:

Polní den na ekofarmě Ondřeje Podstavka z Bozetic, držitele ocenění Bartákových hrnců za rok 2012

HLAVNÍM TÉMATEM BUDOU OSIVA: množitelé porosty, sklizeň, legislativa, zkušenosti

16. července 2014 od 9.00 do cca 14.00 hod.

PROGRAM

Dopolední seminář: regulace plevelů, správná sklizeň, uplatnění osiv na trhu. Přednášející: Karel Vejražka (VÚP Troubsko), Jan Winkler (MENDEL) a další.

Prohlídka statku: prohlídka množiteléckých porostů žita a svazeky, pěstování bylin a zeleniny.

Občerstvení bude zajištěno na místě!
Svou účast prosím potvrďte do 10. 7. 2014 na info@bioinstitut.cz

Kontakt: Karel Vejražka, vejrazka@vupt.cz

Podrobný program: www.ctpez.cz/cz/akce

Místo konání: Bozetic 127, Borohrádek, okres Rychov nad Kněžnou